ԺԱ. ՏԱՐԻ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ՅՈՒՆԻՍ 1906—ՎԱՐՆԱ — ԹԻՒ 48

ՊԱՅՄԱՆՔ
ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Տարեկան 12 Ֆր.
Վեցամսեայ 6 Ֆր.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Երկու թիւը մէկ ծրարով
Տարեկան ... 14 Ֆր.
Վեցամսեայ ... 7 Ֆր.
ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 Տոլար
Վեցամսեայ 1.50 »
ԿԱՆԽԻԿ.
Ծանուցման տողը 20 սանթիմ

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՑԷ
Rédaction du journal „Iravounk"
VARNA (Bulgarie)
Редакция на вѣстникъ „Иравунк"
ВАРНА
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր

ՀԱՇՏ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա.

Թուրքին հետ հաշտ քաղաքականութեան մը հետեւելու եւ կամ Սուլթանին հետ հաշտուելու առաջարկը՝ զոր Տօք. Գաբրիէլեան ներկայացուցած էր հայ ժողովուրդին իր «Հայկական ճգնաժամն եւ վերածնութիւն» գիրքով, այս անգամ Ա. Արփիարեան եւ Շիրակով կերկրորդէ մի քիչ սկեպտիկօրէն ու կը յաւելու «Ուստի փափաքելի էր որ տօք. Գաբրիէլեան Ամերիկա իրեն գաղափարակիցներու խումբ մը կազմելէ յետոյ, աշնան Եւրոպա եւ Եգիպտոս անցնէր, ընդանուր խորհրդակցութեան մը համար իր առաջարկներուն վրայ։ Խաղաղասիրական քաղաքականութիւն մը մեր ազգային շահերը կը նպաստաւորէ՞ թէ ոչ....»

Ի բաց առեալ արտասահմանի յեղափոխական աննշան փոքրամասնութեան պոռչտուքները, Թուրքիոյ մէջ հայ ժողովուրդը 7-8 տարիէ ի վեր իր գլուխը ունենալով Օրմանեան պատրիարքը Թուրքին եւ Սուլթանին հետ ոչ թէ միայն հաշտ քաղաքականութեան մը հետեւած է, այլ նոյնիսկ ամենախոնարհ ու գետնաքարշ գերիներու համակերպումը ունեցած է, իր գլուխին զարնուած բոլոր լախտի հարուածներուն առթիւ Սուլթանին արեւշատութիւն մաղթելով. Տօք. Գաբրիէլեան եւ բոլոր իրեն պէս խորհողները կարծեմ իրենք ալ չեն կրնար երեւակայել Օրմանեանի եւ իր արբանեակներուն հետեւած թրքահաճոյ քաղաքականութեան հաւասարող «Հաշտ քաղաքականութիւն մը» զոր կարող ըլլայ հայ ազգը իր ամբողջութեամբ կամ մեծամասնութեամբ որդեգրել ո՛եւէ ժամանակ։ Օրմանեան յանուն ամբողջ Թրքահայութեան իր բոլոր քծնումներով՝ համակերպումներով կրցա՞ւ մեղմացում մը յառաջ բերել Թրքահայութեան դժոխք դարձած կեանքին մէջ։ Ո՛չ, երբէք. այլ ընդհակառակը, Սուլթանը ի հարկին խմբական կոտորածներ ալ հրաման ընելէ զատ, լուռ մնջիկ ու ամենայն կանոնաւորութեամբ կը հետեւի քառորդ դարէ ի վեր իր գծած հայաջինջ ծրագրին, զոր յաջողած ըլլալով ցարդ կիսով չափ իրականացնել, դեռ կը շարունակէ ամբողջացնել, հայկական գաւառները ու գիւղերը Հայերէ դատարկելով եւ անոնց տեղերը մահմետական տարրերու տալով եւ զանոնք ամեն բանէ զրկելով։

Եւ Օրմանեան իր թրքասէր քաղաքականութեամբ հայ ժողովուրդը մազի չափ չը կրնալ պաշտպանելէ զատ, հայ քահանայ մը կամ վարդապետ մը մէկ քաղաքէ ուրիշ քաղաք մը ղրկելու արտօնութիւն մը իսկ չէր կրնար ձեռք բերել. եւ ալ աւելի ծիծաղելին կայ, Օրմանեան չը կըրցաւ գոնէ իր բնակած Պատրիարքարանին վրայ Սուլթանին վստահութիւնը գրաւել, որպէսզի քանի մը անգամ չը խուզարկուէր Թրքական պաշտօնատունի մը վերածուած այդ հաստատութիւնն ալ, բան մը որ չէր պատահած Ներսէս Վարժապետեանի եւ Իզմիրլեանի պատրիարքութեան օրերուն երբ այդ պատրիարքարանը առնաբար կռիւ կը մղէր նոյն Սուլթանին դէմ։

Եթէ կարժէ որ փորձերէն խըրատուինք, հայ ազգը Թուրքին հետ հաշտ ապրելու քաղաքականութեան հրաւիրելը զայն յուսախաբութեան մղել է ըստ մեզ, ցորչափ Կ. Պոլսոյ գահուն վրայ կը նստի Սուլթան Համիտ մը կամ նոյն հայեացքները ունեցող ուրիշ Թուրք մը։ Եւ պէտք չէ երբեք մեր յիշողութենէն վրիպի Թրքական կեղծիքը, զոր անպատկառօրէն գործածելէ չեն քաշուիր օսմանեան գահակալները. «Թուրքին բարեկամութիւնը չըլլար կըսէ մեր ժողովրդական առածը. «գըշ կիւնիւնիւն խօշլըղանա, Օսմանլընըն տօսթլըղընա էմնիյէթ օլընմազ» կըսէ նոյնիսկ Թիւրքերէն առած մը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՕԹՆԵԱԿ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Զ.

Բայց Դաշնակցութենէն ծագելիք ամենամեծ բարիքը ազգային եւ մտաւորական բարեկարգութիւնը պիտի ըլլայ։

Աշխարհի տակաւին յոռի անիշխանութեան մը մէջ գտնուելուն հակառակ, կան կառավարութիւններ որոնք կապահովեն առաւել կամ նուազ չափով անհատական իրաւունքները։ Օրինակի համար, Անգլիան այդ պարագային մէջ է։ Բայց հասարակութիւններու համար, ոչ մէկ տեսակ ապահովութիւն չէ ստեղծուած։ Այսպէս իւրաքանչիւր Բոլոնացի, անհատապէս, կրնայ մի քիչ պաշտպանութիւն գտնել բրուսական դատարաններու առջեւ երբ Գերմանացի մը իրեն դէմ զրկանքներ գործէ։ Սակայն երեք միլիոն Բոլոնացիք Բօզէնի նահանգին մէջ, հաւաքաբար առնելով չունին ոչ մէկ ապահովութիւն այն աւելի մեծ զրկանքներուն դէմ զորս բռուսական կառավարութիւնը կրնայ ի գործ դնել։ Բոլոնացիք 16 երեսփոխաններ կը ղրկեն Ռէյխշթակին։ Անոնք կը գտնուին 370 գերմանացի երեսփոխաններու դիմաց, որոնք աթոռներ կը գրաւեն այդ ժողովին մէջ։ Հունգարիոյ մէջ ալ յիւտէնները նոյնն են։ Այլեւս չեմ խօսիր ինքնակալական երկիրներու մասին, ինչպէս Ռուսիա, ուր հպատակ ժողովուրդներու համար ապահովութեան մը ստուերը չը կայ. ոչ ալ, արդէն, իշխող ժողովուրդին համար։

Մեր ապրած անիշխանական շրջանին մէջ իւրաքանչիւր Պետութիւն իրեն նպատակակէտ ունենալով դրացիին գաւառները գրաւել ու իրենները չը կորսընցնել, կուզէ կարելի եղածին չափ զօրաւոր ըլլալ։ Ինչպէս կառավարութիւնները պարզմտութիւնը ունին կարծելու թէ իրաւունք ունին ուժի զօրութեամբ երկրի վրայ տարածուելու, բնակիչներու վրայ իշխելու, նոյնպէս ալ ամենագէշ գործ կը նկատեն նահանգ մը կորսնցնելը։ Աւելորդ է հոս յիշել թէ պատմական բազմաթիւ պարագաներու բերմամբ, շատ մը պետութիւններ կազմուած են շատ այլացեղ եւ յաճախ իրարու հակառակորդ ազգերէ։ Այդ գէշ կազմուած Պետութիւնները, մեծապէս պիտի օգտուէին, եթէ տարրալուծուէին, որպէսզի ժողովուրդը կարենային համախմբուել իրենց ճշմարիտ ցեղակցութեան համաձայն։

Երբ ամեն մէկ ազգութիւն իրեն անջատ պետութիւնը կազմէ այն ատեն միայն մարդկային ընկերութիւններու քաղաքական կազմակերպութիւնը իր զարգացման գագաթնակէտին պիտի հասնի։ Պէտք է որ մեր բոլոր ուժերովը ձգտինք դէպի իտէալը ինքնավար ազգերու Դաշնակցութեան մը։ Միայն բռնութիւնը արգելք եղաւ ցարդ այս իտէալին իրականացմանը։ Բայց երբ մարդկային ցեղը կազմակերպուի իրաւախոհական դաշնակցութեամբ մը, ոչ մէկ վեհապետ, ոչ մէկ ժողովուրդ ամենադոյզն անհանգստութիւն մը չպիտի ունենայ միջազգային ապահովութեան տեսակէտով։ Այն ատեն անտարբեր պիտի ըլլայ Պետութիւններու մեծ կամ փոքր ըլլալու մասին, քանի որ ապահովութիւնը կատարեալ եւ անթերի պիտի ըլլայ բոլորին համար։ Յայնժամ քիլոմէթրական յիմարութիւնը վերջ պիտի գտնէ եւ պիտի ըմբռնուի թէ բոլորին մեծապէս օգտակար է ազատ ձգել ազգերը որ իրենք համախմբուին իրենց մտաւոր յարմարութեան կամ ցեղակցութեան համեմատ։ Երբ այս բարեբաստ վայրկեանը հասնի, մարդկային երջանկութեան չափը անհագին համեմատութեամբ մը պիտի բարձրանայ։

Այդ կարգադրութիւնը երբ ըլլայ, պետութիւններու սահմանները պիտի բարեփոխուին օրի-

նաւոր քննութեամբ մը զոր Դաշնակցութեան կազմակերպութիւնը պիտի կարգադրէ բոլորին օգտակար կերպով։ Նախապաշարեալ մտքեր պիտի ըսեն թէ ալ աշխարհի վերջը հասեր է։ Բայց անոնք չեն դատեր թէ ժողովուրդներու կամքովը և օրինական միջոցներով՝ սահմաններու բարեփոխութեան գործը ինչու աւելի մեծ ձախորդութիւն նկատուի քան այն սահմանական փոփոխութիւնները որոնք պատերազմներէ վերջ կըլլան յաղթուողներու կամքին հակառակ։ Ո՞ այս եղանակով փոփոխութիւններ հազարաւոր անգամներ կատարուած են և աշխարհը միշտ իր գոյութիւնը կը պահէ։

Սա բանին լաւ համոզուելու է թէ մեր դարու մէջ ազգերը բաժնող դժուարութիւններու շատը բացարձակապէս անլուծելի պիտի մնայ եթէ Դաշնակցութիւնը չը կազմուի։ Ուշադրութեան առնենք, օրինակի համար, Զարերու կայսրութեան մէջ Բոլոնացիներուն և Ռուսերուն վիճակը և աւստրիական կայսրութեան մէջ Գերմաններուն և Չեխերուն վիճակը։ Բոլոնիոյ և Պոհեմիոյ խնդիրներուն լուծման արգելք եղողն է երկու կողմերուն ալ անարդար հաւակնութիւններ ունենալը։ Սակայն միջազգային իշխանութիւն մը միայն պիտի կրնայ տալ լուծում մը որ հիմնուած ըլլայ արդարութեան վրայ։ Արդարև այդ միջազգային իշխանութիւնը պիտի ստեղծէ ընդհանուր դրական օրէնք մը, օրէնք մը որուն կարելի պիտի ըլլայ համակերպիլ առանց փոքր նուաստացումի մը։

Աւելի դժուար պիտի ըլլայ բացատրել չափը այն մարդկային երջանկութեան որ յառաջ պիտի բերէ ազգերու բացարձակ յարգանքը, քան երեւակայել այն յառաճուն հարստութեան հսկայութիւնը որ յառաջ պիտի գայ մաքսերու ջնջումովը։ Կրնանք հաստատել նաև թէ ազգերու իրաւանց յարգանքը պիտի տասնապատկէ քաղաքակիրթ ընկերութեանց մտաւոր գործունէութիւնը։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գանձակ 13 յունիս

Գանձակի մօտ 13 տարեկան երկու հայ գիւղացի պատանիներ իրենց գոմէշները արածելու ատեն, այգիներու մէջէն թիւրք մը կ'ելլէ ու փոքրիկ հովիւներէն նախ հաց կուզէ եւ հացը առնելէ յետոյ կը մորթէ պատանին, մէկը կը փախչի, բայց թուրքը միւսը կը բռնէ։ Փախչողը ետեւ կը նայի ու կը տեսնէ թէ թիւրքը դաշոյնով կը կտրէ խեղճ տղուն ձեռքը եւ յետոյ կը մորթէ զանի,

Տաքերը սկսելուն հակառակ, այս տարի ըստ սովորութեան ամառանոց գացողներ չկան. որովհետեւ էն ապահով տեղը Գանձակը կը նկատուի։

— ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ կարբի գիւղէն կը գրեն յունիս 11թուականաւ թէ «Այսօր ժամը 1ին մեծ իրարանցում սկսաւ գիւղին մէջ։ լուր հասաւ թէ Մաղնու մօտ թուրքերու եւ հայերու մէջ հրացանաձգութիւն տեղի ունեցեր է. թուրքերը մարդ մը կորսնցեր են այն կը պահանջեն հայերէ։ Աշտարակի բրիստաւը դէպքի տեղը համնելով խաղաղեցուց։ Բայց շրջակայից թուրքերու եւ հայերու յարաբերութիւնները սաստիկ լարուած են։ Աշտարակէ դէպի Վաղարշապատ տանող ճամբան գրեթէ գոցուած է։ Գիւղացիներուն դաշտային աշխատանքը դադրած է։

— ՊԱԹՈՒՄ 12 յունիս քաղաքը սարսափի մէջ է եւ կ'սպասուի որ ընդհարում տեղի ունենայ զօրքերու մէջ եւ ամեն բան ոչնչանայ։ Պատճառը այն է որ երէկ մեծ միթինկ մը կատարեցին զօրքերը քաղաքէն դուրս այդ ատեն խէրսօնեան գունդի զինուորները եւ խաղախները գացին միթինկը ցրուելու. բայց միթինկին մասնակցող զինուորները իրենց տեղերը երթալնուն թնդանօթները դարձուցած են քաղաքին վրայ եւ դէպի խաղախները։ Ռուս զինական պանդային մէկ պաշտօնեան 25.000 րուպլի ուրիշ պանդա մը տանելու ատեն, աւազակները վրան յարձակելով խլեցին ձեռքէն ամբողջ գումարը եւ անյայտ եղան։»

ՇՈՒՇԻԷ նահանգապետ Գոլոշչապովը յունիս 12ին հետեւեալ հեռագիրը տուած է Կովկասի փոխարքային.

«Երկրորդ անգամ զեկուցանում եմ, որ շատ գանգատներ ու խնդիրներ եմ ստանում, թէ գրաւոր եւ թէ հեռագրական, եւ լրագիրների մէջ էլ լոյս են տեսնում հեռագիրներ ու թղթակցութիւններ, որոնք յաճախ լինում են կամ շատ չափազանցրած կամ բոլորովին սուտ։ Օրինակ՝ երէկ պրիստաւը ուղարկվեց կէս հարիւրեակի եւ օֆիցէրի հետ միասին քոչատեղերը հայ գերիներին որոնելու եւ կողոպտված իրեղէնները խլելու համար։ Մուսուլման քոչւորները հանդիպեցին կոզակներին հրացանաձգութեամբ եւ, չը նայելով, որ կոզակները նրանց պատասխանեցին նոյնպէս հրացանաձգութեամբ, այնուամենայնիւ քոչւորները շարունակում էին հրացան արձակել կոզակների վրա եւ այն միջոցին, երբ վերջիններս խուզարկում էին վրանները։

Մինչդեռ ուղարկված հեռագրի մէջ, որին ստորագրել են նրանց լիազօրները, ասված է, որ կոզակները հրացան էին արձակում խաղաղ ազգաբնակութեան վրա վիրաւորում էին կանանց եւ գողացան շատ իրեղէններ։ Իմ հարց ու փորձի ժամանակ հեռագրին ստորագրող լիազօրները հրաժարվեցին այդ բոլորից, յայտնելով, որ հեռագիրը սխալ են թարգմանել ռուսերէն լեզուով։ Այդպիսի գրպարտութիւններ ստանում եմ ամենայն օր։ Կարգադրված է որոնել յանցաւորներին, որոնք, ուրիշների համար իբրեւ օրինակ, կը պատժվեն։ Թէեւ արդէն հաշտութիւն է կայացել եւ երէկ հայ ու թիւրք ընտրեալները Ագդամ էին գնացել, ուր նրանց խնդրանօք գնացել էի եւ ես քաղաքագլխի հետ միասին, բայց եւ այնպէս ես դեռ նկատում եմ, որ մեծ անվստահութիւն է տիրում երկու կողմերի մէջ։ Դրա գլխաւոր պատճառը իմ կարծիքով այն է, որ գերիներին փոխադարձաբար չեն վերադարձրել։ Երկու կողմերն էլ յայտնում են, որ իրանց յայտնի է թէ որտեղ են գտնվում նրանք։ Իսկ մինչեւ այժմ որոնումները ոչ մի հետեւանք չեն տուել։ Հէնց որ կորածների ազգականները յայտնում էին ինձ, որ իրանց յայտնի է գերիների գտնուած տեղը, ես իսկոյն այնտեղ էի ուղարկում իւրաքանչիւր անգամ ոստիկանութիւնը կոզակների հետ, բայց եւ այնպէս չը նայելով մատնացոյց տրված տեղերում խնամքով կատարուած խուզարկութիւններին. գերիները չէին գտնվում. Ղազաքում եւ խճուղու վրա բոլորովին հանգիստ է»։

Բայց պէտք չէ բոլորովին հաւատք ընծայել այս հեռագրին. որովհետեւ Գոլոշչապովը միշտ հայերը հալածող եւ թուրքերուն ներող աչքով նայած է։

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍՉՈՒՔԷՆ

Պատուարժան խմբագրութիւն
«Իրաւունք» լրագրի ՎԱՌՆԱ

Ուսուցչ. խումբս՝ Յունիս 17ին, Լոմի պարտէզին մէջ. սարքեց Գրական—Երաժշտական երեկոյթ մը, «Արաքս» նուագախմբի մասնակցութեամբ. Ուսուցչ. անդրանիկ համագումարին առթիւ՝ Ռուսճուքէն երթալիք ուսուցիչներու ծախքերը հայթայթելու համար։

Ռուսճուքի Հոգաբարձութեան ներկայացուած հաշուեկշռին համաձայն, զուտ հասոյթ գոյացած է 323 85 ֆր.

Ուսուցչ. խումբս հրապարակաւ իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ «Արաքս» նուագախմբին որ չի զլացաւ իր բարեացակամ օժանդակութիւնը, շնորհակալութիւն նաեւ Ռուսճուքի կրթասէր հայ հասարակութեան, որ իր ներկայութեամբ քաջալեր հանդիսացաւ Ուսուցչ. խումբիս այս ձեռնարկին։

Ուսուցչ. Մարմնոյն կողմէ.

Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Պետրոսեան Ս. Ապազեան
(Կնիք)

Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ

ԿԱՐԻՊ ԱԽՊԵՐ...

(Շար. նախորդ թիւէն)

ԺԳ.

Հոս կինը կեցաւ. . չը կրցաւ խօսքը շարունակել։ Արդարեւ ինքն ալ չէր գիտեր թէ այդ մատանին ինչ կերպով Վարսենիկի ազատարարին ձեռքն ինկած էր։ Այդ պատճառաւ գողգղաց ու յարեց։

— Ո՛հ, երաւ որ չ՞եմ գիտեր ինչպէս եղած է որ այդ մատանին ալ գողցած են... այդ մասին որոշ տեղեկութիւն մը չ'ունիմ.

—Գիտես՛, գիտես . . . դուն ամեն բանէ տեղեկութիւն ունիս, ընդհատեց Գարեգին սպառնալից շեշտով մը։ Նայէ՛, անքա՛ն անխիղճ եղար որ երկու զաւակներդ անգամ քովէդ հեռացուցիր։ Ասիկա ուրիշ նպատակով մը չ'էր. եթէ ոչ փէշերդ առած այդ մարդուն հետը կենակցելու տրամադրութիւն մը . . . ։

— Ես՞ . . . բացագանչեց կինը խղդուկ ճիչով մը։

— Այո՛, դուն։

—Դողա՛ . . . վախեցիր՛ Աստուծմէ, Գարեգին՛, ինչ կ՛ըսես։ Ոհ՛, ուրեմն իմ հաւատարմութեանս վրայ կը տարակուսիս՞։

— Բացարձակապէ՛ս։

— Աղճիդ հարցուցիր՞։

— Ամեն բան ըրի . . . ա՛լ կասկածելու տեղ մը չ'է մնացեր։ Մանաւանդ քու մասիդ նամակներ ալ հասած են ինծի, որոնց մէջ նկարագրուած է քու լկտի վարմունքդ,

— Ո՞վ է գրողը . . . ի՞նչ գրած է։

— Ինչու՞դ պէտքը . . . նամակէն աւելի իրականութիւնը կայ։ Կը տեսնեմ որ պաղած ես ինէ ու օր մը Վարսենիկին տունը չ'երթաս, աշխարհքը կը մթնի վրադ։

— Ինչպէս կուզես . . . չը տեսնուի՞մ աղջկանս հետը։

— Աստուած բարի վայելում տայ . . . ինչու չը տեսնուիս։ բայց նպատակդ ուրիշ է . . . սիրտդ տարբեր ճամբու մը մէջ մտած է քեզ։

— Գարեգի՛ն, Գարեգին . . . հառաչեց կինն ու ինկաւ մարած վիճակի մը մէջ՝ արցունքի հորդ կաթիլներ թափելով աչքերէն։

Նախանձութեան կոյր կասկածէն գազան կտրած Գարեգին ոտքի ելաւ ու, առանց կնոջ վրայ նայուածք մը նետելու, դուրս նետուեցաւ։ Թշուառ կինը ժամերով տառապեցաւ ու ինքնիրեն մրմռջեց.

—Ո՛հ, բարի Աստուա՛ծ, ինչ ըսեմ... անմեղ է աղջկանս ազատարարը ... առաքինի մէկն է ան . . . ինչու անոր արիւնը կը մտնենք . . . ինչու անոր մեղքը կ'առնենք վրանիս։ ինչ սեւ օձ է որ մտածէ ամուսնոյս սիրտը . . . ։ Անէծ՛ք այն հոգիին որ թունաւոր բաժակ մը խմցուցած է անոր. . ։

— Այսպէս. Նազենիկ խաթուն աղեկտուր ձայնով մը բոլոր գիշերը մենախօսեց։ Առտու եղաւ . . . սպասեց՝ . . . բայց Գարեգին չը վերադարձաւ։ Սիրտը սկսաւ տրոփել . . . երկիւղալի ենթադրութեանցը մէջ տարուբերուեցաւ ու չէր գիտեր ի՞նչ ընել։

Այդ օրը իրիկուն եղաւ։ Գարեգին բոլորովին սպառնալի՛ց ու ահաւո՛ր կերպարանք մ'առած՝ տունը մըտաւ ու կնոջը հրամայեց.

— Մտիկ ըրէ՛. Վարսենիկին հայրն եղած եմ աւելի քան երեք տարի . . . իրաւունք ունիմ անոր կտրած թափածներուն վրայ խօսելու ··· հետեւաբար խղճիս դէմ է անոր ապօրինի կենակցութիւնն ա՛յն մարդուն հետ՝ որ «որդեգիրս է» ըսելով ցոփակեաց կեանք մը կը վարէ . . . ։ Պէ՛տքէ վաղը հասկցունես աղջկանդ ու պնդես թէ « պատուոյդ սիրոյն բաժնուի՛ր այդ անձէն»։ Եթէ չ'ընդունիր, ան ատեն թո՛ղ ամուսնանայ հետը . . . ահա՛ միջոցը։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Տ. ԽԱՉԻԿ Մ. ՇՆՈՐՀՔԵԱՆԻ ընդ ՕՐ. ՆԱԶԷՆԻ ՄՀ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԻ Պըսակի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ այս կիրակի երեկոյ Վառնայի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյն մէջ, ուրկէ ամոլը եւ հրկսեռ հանդիսաւորները առաջնորդուեցան Սաէտիճեանի սրահը ուր հարսանեկան խրախճանքը տեւեց մինչեւ առաւօտեան ժամը 5։

* *
*

Տ. ՄԿՐՏԻՉ ՕՏՈՒՆՃԱՔՈՒԼԵԱՆԻ ընդ ՕՐ. ԱՂԱՒՆԻ ԳԱԼԵՆՏԷՐԵԱՆԻ Պսակի արարողութիւնը եւս տեղի ունեցաւ նոյն իրիկունը նոյն եկեղեցւոյն մէջ եւ շնորհաւորութիւնք ու հարսանեկան երեկոյթը կատարուեցան Ազգ. Սիսակեան վարժարանին սրահը։ Այս Տ. Ն. Բէստանեանի չատ խելացի մէկ կարգադրութիւնն էր, որով Ազգ. վարժարանին հասոյթի նոր աղբիւր մը կը բացուի։ Կը յուսանք թէ շատեր կը հետեւին այս օրինակին, քանի որ չափաւոր վճարումով մը տրամադրելի կըլլայ սրահը։

*
* *

Տ. ՎԱՀՐԱՄ ԳՈՒԼԲԱԳՃԵԱՆԻ ընդ ՕՐ. ՄԱՔՐՈՒՀԻ ԽԱՉԻԿԵԱՆԻ պսակի արարողութիւնը եւս կիրակի իրիկուն տեղւոյս նոյն եկեղեցւոյն մէջ կատարուելով, հանդիսականներու մէկ մասը Զգօնեանի տունը առաջնորդուեցաւ, ուր ընդունուեցան շնորհաւորութիւնք։

Մեր ալ շնորհաւորութիւնները առանձնացեալ զոյգերուն, անխառն եւ երջանիկ կեանք մաղթելով իրենց։

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՇԵՐԸ

Ողբերգութիւն։ Միջնարարներու ատեն պիտի նուագէ տեղւոյս նորակազմ նուագախումբը։

Կը յուսանք թէ Շումլայի հասարակութիւնը, ինչպէս ուրիշ առիթներու ցոյց տուած է իւր նիւթական ու բարոյական աջակցութիւնը ազգօգուտ ձեռնարկներու, նոյնը այս անգամին եւս չպիտի զլանայ։

Վարչութիւն
«ԱՐԱՐԱՏ» Թատեր. Ընկերութեան

ՇՈՒՄԼԱ. 22 Յունիս 1906

[կնիք]

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բիւրոկրատիայի տատանումները անվերջ են։ Մէկ տեսնում ես, լուր է տարածվում, թէ մինիստրութիւնը պատրաստվում է հրաժարական տալ, բայց չէ անցնում մի երկու օր, եւ լուրը փոխվում է ոչ միայն մինիստրութիւնը չէ ուզում հրաժարվել, այլ ընդհակառակը նա պատրաստվում է Պետական Դուման ցրվել։ Սակայն անցնում են օրեր, շաբաթներ, բայց մինիստրութիւնը ոչ հրաժարական է տալիս եւ ոչ էլ Պետական Դուման է ցրվում։

Ի՛նչ են նշանակում այս միշտ կրկնըվող հակասական լուրերը, որոնցից եւ ոչ մէկը չէ իրականանում։ Միթէ դրանք չար մարդոց ու յետին մտքերով հնարած լուրեր են – Մենք այդ չենք ենթադրում, որովհետեւ, որչափ հետեւել ենք, այդ լուրերը դուրս են գալիս ամենահաստատ աղբիւրներից։ Իսկ եթէ նրանք չեն իրագործվում, դա պարզապէս նրանից է, որ բիւրոկրատիան սաստիկ տատանվում է նա վերջին ծայր անվճռողական է դառել եւ ինքն էլ չէ հասկանում, թէ ի՞նչ պէտք է անել։

Մինիստրութիւնը հրաժարուելու մասին, ի հարկէ երբէք չէր էլ մտածի, նա ամենայն սիրով կարձակէր ու կը ցրվէր այդ ատելի Դուման, որը անհագին փորձանք դառաւ բիւրոկրատիայի գլխին ու նրա ամբողջ հանգստութիւնը խանգարեց։ Սակայն բարկութեան րոպէին, երբ նա այդ որոշումն է տալիս եւ լուրը արագութեամբ տարածւում է, նա սկսում է աւելի լրջանալ ու աւելի սառնասրտութեամբ նայել իրերի դրութեան վրա։ «Շատ լաւ, —մտածում է բիւրոկրատիան, —Դուման կը ցրվենք. իսկ յետո՞յ. յետոյ ի՞նչ անելու է»։

Եւ իսկապէս, ի՞նչ անելու է յետոյ, Չէ՞ որ Դուման ցրվելը երկրին բացարձակ պատերազմ յայտարարել է նշանակում։ Դուման ցրվել, այդ կը նշանակէ մի անգամից խորտակել տասնեակ միլիոնաւոր ժողովուրդների ամենաերով փայփայած բոլոր յոյսերը։ Դուման ցրվել, այդ կը նշանակէ միլիոնաւոր քաղքացիներին մի կտոր հացից իսկ զրկութեան մէջ տառապողներին ազատութեան յոյսից զրկել։ Ճիշտ է, այս մօտ երկու ամսվայ ընթացքում Դուման դեռ եւս ոչ մի գրական քայլ չէ արել, դեռ եւս նա ոչ ոքի ոչինչ չէ կարողացել տալ, բայց եւ այնպէս ժողովուրդը դեռ չէ կորցրել նրա վրա ունեցած յոյսը, ընդհակառակը, գնալով այդ յոյսերը աւելի ու աւելի մեծանում են, որովհետեւ ժողովուրդը տեսնում եւ համոզվում է, թէ Պետ. Դուման շատ ու շատ լաւ բաներ է տրամադիր անելու ժողովրդի համար, բայց ամեն քայլափոխում կառավարութիւնը նրան արգելք է հանդիսանում։

Ժողովրդի այսպիսի ընդհանուր արամադրութեան մէջ ի՞նչպէս ցրվել Դուման։

Գօրեմիկին եւ Ստոլիպին շատ աշխատեցին ժողովրդի այդ տրամադրութիւնը դէպի իրանց կողմը գրաւել։ Նրանք, ինչպէս գիտենք, իրանց հրաշակաւոր յայտագիրը տասնեակ հազարներով ցրվեցին ժողովրդի մէջ, դրանից յետոյ էլ նահանգապետներին յատուկ հրահանգներ ուղարկեցին, որ նրանք, Պետական Դումայի պահանջները աղաւաղելով, յատուկ յայտարարութիւններ տպագրեն ու ժողովրդի մէջ ցրվեն, որպէսզի այդ եղանակով կարողանան Դուման վարկաբեկել. բայց ոչինչ չօգնեց. ընդհակառակը, ադմինիստրացիայի բոլոր աշխատութիւնները ճիշտ հակառակ ազդեցութիւն ունեցան եւ ժողովուրդը աւելի ու աւելի ամուր կապերով կապվեց Դումային։ Ժողովրդի այդ տրամադրութիւնն ու համակրութիւնը հետզհետէ աւելի ընդարձակ խաւերի վրա է տարածվում եւ նա անցնում է մինչեւ իսկ զօրքի մէջ։

(Տարազեակեղի)

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կ. Պոլսոյ թերթերուն մէջ տեսնուեցաւ թէ Ամենայն Հայոց Վեհ. Կաթողիկոսը Տ. Եղնիկ եպ. Ապահունին Եգիպտոսէն Էջմիածին կանչած է։ Այս լուրը դեռ կովկասեան թերթերու մէջ հաստատութիւն չը գտաւ։

— Էջմիածնէ յունիս 16 ին հետեւեալը հաղորդուած է Մշակի։

«Այսօր վանքի միաբաններից «իրանց կոչման հարազատ» 13 վեղարաւորներ, գլուխ ունենալով իրանց Սուքիաս և Նահապետ արքեպիսկոպոսներին և Կարապետ վարդապետին, մի բողոքագրով դիմեցին Վեհափառին, փոխելու յունիսի 7 ի տըված կոնդակը։

«Վեհափառը «ըմբոստներ» ընդունելով, պատռեց բողոքագիրը, ապա բացարձակ յայտարարեց, որ ով չէ ընդունում յունիսի 7 ի կոնդակը, Վանքի դռները բաց են, կարող են գնալ»։

— Վերջերս տեղացող սաստիկ անձրեւներէն Սօսյ վանքին շըրջապատի մէկ մասը փլեր է։

— Դավրէժի առաջնորդ կարգուած է Էջմիածնայ Սինոդի անդամներէն Տէր Մատթէոս վարդապետը։

— Տփղիսի կառավարութիւնը Ներսէսեան դպրոցի հոգաբարձութեան յանձնած է նոյն դըպրոցի կալուածներէն իր գանձած 35,000 ռուբլին։

— Օրմանեան պատրիարքի հրաժարականը մերժուեր է Դըռնէն։ Պատրիարքը առայժմ կը պնդէ իր հրաժարականին վրայ, ըսելով թէ Դուռը ցորչափ խոստումները չը կատարէ իր պաշտօնավարութիւնը անօգուտ է, հետեւաբար չը կրնար հրաժարականը ետ առնել։

ԱԶԴ

Ի նպաստ Վասպուրականի սովեալներին «Արարատեան» թատ. խումբը յառաջիկայ յուլիս 1ին, շաբաթ երեկոյ ժամը 9 ին պիտի ներկայացնէ մեր հանգուցեալ երիտասարդ բանաստեղծ — գրագէտի՝ անմահ Դուրեանի՝

ՍԵՒ ՀՈՂԵՐ

կամ

— Ի՞նչ կըսես ... ատիկա կարելի՞ ... դողդղաց կինը

— Կա՛մ մին կամ միւսը

Յուսահատ կինը գլուխը ծռեց Գարեգինի ձայնը վրէժխնդրական ձայն մըն էր ...։

— Հասկցա՞ր ... գոչեց Գարեգին։

— Հասկցա՛յ ... մրմնջեց Նազենիկ խաթուն։

Ու հետեւեալ օրը, դեռ՛ լոյսը չը ծագուած, աղջկան տունը գնաց։ Փողոցէն անցած ատեն շատեր դուռերնին կիսաբաց ընելով անոր ետեւէն կը նայէին ու կը փսփսային իրարու։ Նկատեց թէ չարախօսութիւն մը կը դառնար իր անձին շուրջը։ Արագ արագ Փետեզրին թաղը յառաջացաւ, ուր չինուած էր աղջկան տունն ու դուռը զարկաւ։

Վարսենիկ անմիջապէս դուռը բացաւ ու դիմաւորեց զինքը. բայց երբ անոր խռովուած կերպարանքն, անոր արցունքոտ աչքերն ու կսկծալի նայուածքը տեսաւ, չը կրցաւ դիմանալ. բռնեց անոր ձեռքն ու հարցուց.

— Ի՞նչ ունիս, մա՛յր, ի՞նչու լացեր ես ... ըսէ՝, կը պաղատիմ՛։

— Վարսենիկ՛ս ... հառաչեց տարաբաղդ կինն ու ինկաւ անոր ոտքերուն ներքեւ, հեծկլտուքներու եւ արցունքներու մէջ։

— Մա՛յր, մա՛յր, ինքզինքիդ եկո՛ւր ... ո՛հ, բա՛ց աչքերդ... ի՞նչ եղաւ ... խօսէ՝։

Նազենիկ խաթուն չարժուեցաւ մ՛ըրաւ, աչքերը բացաւ ու դողդղալով, սեւ օձ մը Գարեգինիս սիրտը սկսած է ուտել ...։

— Ինչպէ՞ս ...

— Այո՛, անհեթեթ որոշում մը տուած է զոր լեզուս յառաջ չ'երթար յայտնելու ...։

— Կը խնդրեմ, մա՛յր, յայտնէ՛ ... մի՛ ծածկեր։

— Հայրդ հո՞ս է։

— Ոչ՛, դուրս ելաւ։

— Մտիկ ըրէ՛. թէ՛ ներկայիս մէջ անարգ դաւադրութիւն մը սարքուած է եղեր մեր շուրջը։ Այնպէս որ Գարեգին այդ դաւադրութեան տեղեակ էր, երբ վիրաւոր վիճակի մը մէջ մեր գիրկը կիյնար։ Ասկից շատ գրպարտութիւններ յերիւրած՛ գրած են անոր։ հիմակ կը պահանջէ որ դուն բաժնուիս ազատարար հօրմէդ ... կամ թէ ...

-- Շարունակէ՛, մա՛յր ...

— Կը պահանջէ ազատարարիդ որտեղերն ըլլալ դատրիս ու անոր կինը ըլլաս։

-- Ես՞ ... բացագանչեց Վարսենիկ՛ շանթէ մը զարնուած մէկու մը պէս։

— Այո՛ ...

— Պատճա՞ռը ...

— Պատճառը, ինչպէս ըսի, զըլպարտութիւն մըն է։

— Ի՞նչ է։

— Իբրեւ թէ տուն անոր որդեգիրը չ՞ես եղեր ...

— Հապա՞ ...

— Անոր հարճն ես ...

— Ա՜հ ... զարշելինե՛ր գոչեց Վարսենիկ ու սոսկալով վեր ելաւ նստած տեղէն. միթէ՞ ատոնք խիղճ ըսուած բանը չ՞ունին։

Ու սկսաւ արտասուել։ Նոյնպէս Նազենիկ խաթուն չը կրցաւ ինքզինքը զսպել ... ան ալ լացաւ։

Այդ պահուն ներս մտաւ Կարիպ Ախպէր ու այլայլած կերպարանքով մը՛ որ սպառնալից ու ահաւոր չէր այլ տժգոյն ու երկնային անբացատրելի ճառագայթ մը պատած էր։ Երկու տարաբաղդ արարածները չը կրցան իրենց ողբալի վիճակը ծածկել ... ատո՛նք այն եղերական ու խռովիչ տամին մէջ էին որուն, իտես ամենէն անզգայ մարդն անգամ կը յուզուէր ու կը դողար ...։

— Ի՞նչ կայ ... ի՞նչու լացեր էք, հարցուց Կարիպ Ախպէր, որ դուռին ետեւը կեցած պահուն ամեն բան լաւ իմացած էր։

(Տարազեակեղի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻՒՐՔԻԱ

Սթանպօլ րուս ևէլչիսի Մ. Զինովիէվին բէթրսպուրկա կիթմիկի էսնատէ Վիէննատա վէ Պէրլինտէ պիր աz գալըպ, Ինկիլթէրա վէ Րուսիա պէյնինտէ հուսալա կէլմէքտէ օլան իթթիլաֆտան տօլայը Աւստրիա վէ Ալմանիա հիւքիւմէթլէրին մէվէտաճիւհինի ճէլպ իթմէք վաղիֆէսի իլէ միւքէլլէֆ օլտըղը Սթանպօլտա րահաթսըզլըգ հասըլ իթմիշ տիր. Մալիւմ օլտըղը ուզրէ, Ֆրանսանըն թէվասսութը իլէ Ինկիլթէրա վէ Րուսիա պէյնինտէ Շարք մէսէլէլէրի իչիւն իթթիլաֆ հասըլ օլմագտա տըր.

— Սթանպօլտաքի Մ. Ամերիկա ևէլչիսի կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ սէֆարէթհանէնին պիրինճի սընըֆա եիւքսէլտիկինի Պապը Ալիյէ րէսմէն պիլտիրտի.

— Արապիստանըն Ճէտտէ չէհրինտէ վէպա իլլէթի թէքրար զուհուր իթմիշ տիր. պիր այ զարֆընտա 41 քիշի վէպատան խասթալանմըշ վէ պունլարտան 37սի էօլմիւշ տըր.

— Աճէմ սինօրը ուզէրինտէ Թիւրք ասքէրլէրին իլէրլէմէսինտէն նաշի աճէմ ասքէրլէրի իլէ գավկա վուգու պուլմուշ վէ պիր միւտտէթ չարբըշտըգտան սօնրա Թիւրքլէր կէրի չէքիլմիշլէր տիր.

— Խնուս գազասընտա Թիւրք ասքէրլէրի պէօլիւկլէրլէ էրմէնի քէօյլէրէ կիտուպ, էնվաի պատտարլըգլարտա պուլընըյօրլար. Օնլար կէնճ գատըն վէ գըզ պուլընան էվլէրէ ինուպ, մալլարընը վէ ըրզլարընը ղասպ իթմէքտէ տիրլէր. Ասքէրլէրին ղատտարլըգլարընտան տօլայը չէքայէթ իտէնլէր մահպուսհանէլէրէ աթըլմագտա վէ էնվաի րէնճիտէյէ տուչար օլմագտա տըրլար.

— Մուշ գազասընտաքի Խէպրան քէօյիւնէ պիր գաչ եիւզ ասքէր կիտուպ, Սիմոն Ցակոբեան իսմինտէ պիրիսինի Թութմագ պէհանէսի իլէ 3 խանէ եագարլար 8-10 քիշի գաթլ իտէրլէր. 3 չօճուգ եարէլէրլէր, պիր չօգ գատընլարըն ըրզընա կէչէրլէր վէ քէօյիւն պիւթիւն խանէլէրինի եաղմա իտէրլէր.

— Ելտըզըն եէնի վագըլարը ուզէրինէ պատրիարք Օրմանեան իսթիֆասընը թէքլիֆ իտուպ, մէզքիւր վատլարըն թահրիրէն (գրաւորապէս) թէպլիղինի պէքլէմէքտէ օլտըղը Սթանպօլտան թահա պիլտիրիլմիշ տիր.

— Տէօրտ էրմէնի կազէթաճըլարտան մաատա պիր էրմէնի ավօգաթ տախի Թութուլուպ հապս օլընմըշ տըր.

— Ելտըզտա կէչէն սէնէքի պօմպա վագասընտան տօլայը թահթը մուհաքէմէյէ ալընան ֆագաթ պէրաաթ իտէն 4 էրմէնիլէր նէճիպ Մէլհամէնին թալէպի ուզրէ մէնֆի կէօնտէրիլտիլէր.

ՏԱԽԻԼԻԷ

Սօֆիատա նէշր օլընան Թիւրքճէ Շարգ կազէթասընըն մուհարրիրի Եիւրիւկ օղլու իսմայիլ վէ Ֆէրհատ մուհարրիրի Մսթաֆա Րաղըպ էֆէնտիլէրին Թիւրքիանըն թալէպի ուզրէ Սօֆիատան սիւրիւլմիւշ օլտըգլարը պազը պուլկար կազէթալարը եազմըշ տըր.

Եիւրիւք օղլու վաթանա վէ եիւքսէք իտէալլարա խըտմէթ իտէն պիր քիմսէ օլմամալը ըտը. տահա զիեատէ պիր իգպալբէրէսթ օլմալը ըտը. զիրա քէնտի կազէթասընտա Թիւրք էհալիսինին խուսումէթինի Էրմէնիլէրէ տավէթ իտէն պէնտլէր նէշրի իլէ չու նասահաթը վէրիրտի «Տինինի տէվլէթինի սէվէն միւսլիւման Էրմէնիլէրէ ալըշվէրիշ իթմէսին». Պու թէասսուպաթընը ճէրհ իտէն մանթըգլը ճէվապնամէլէրի նէշր իթմէզ իտի. Եօյլէ մուհարրիրլէրին օլմամասը տահա խայըրլը տըր.

— Պուրկազտա եէնի պիր վապօր չիրքէթի թէշքիլ իթմէք իչիւն հիւքիւմէթին մուավէնէթինէ միւրաճաաթ օլունմըշ տըր. Պու չիրքէթին վապօրը Պուրկազըն էթրաֆընտա պուլընան Ահեօլու, Մէսէվրէ, Սուզօբօլու վէ Պուրկազ գասապալարը հէր կիւն տօլաշաճագ տըր, բօսթայը մէճճանէն թաշըյաճագ վէ պունա մուգապիլ իսքէլէ վէ իլիման վէրկիլէրինտէն մուաֆ թութուլաճագ.

— Ճումա էրթէսի կիւնիւ Րում Տէսբօթը Տ. Նէօֆիթոսըն իսքէլէմիզէ չըգմասը մէնն իտէն պուլկարլարտան պիր գըսմը Եունան գօնսօլոսհանէսինինի վէ պիր գաչ րում տիւքեանլարըն ճամլարընը թաշլամըշ տըր, պազը սարգընթըլըգլար տախի վուգու պուլմագտա տըր.

Օ ագշամ պիր Մաքէթօնիալը տիւկէր պիր մաքէթօնիալը պըչագլէ վուրմուշ.

— Մէլհամէնին տամատը Սէլիմ Րաաթ նամ չասուս էսբիօնլըգ իչիւն Ելտըզտան Սօֆիայա կէօնտէրիլմէշ օլմագլէ, քէնտիսինի իշկիւզար կէօսթէրմէք իչիւն, Պուլկարիատա Էրմէնիլէր թէքրար Սուլթանա գարշը պիր գօմբլօ հազըրլայօրլար տէյիւ րաբօրթ իթմիշ տիր.

ՐՈՒՍԻԱ

Մարիա Սպիրիտօվա նամ գահրիման գըզ պիր ղատտար զապիթի գաթլ իթմիշ իտի մահպուսհանէտէ ֆէվգէլատէ րէնճիտէլէր կէօրիւր իտի, կէչէն կիւն տիկէր 4 մահպուսլարլէ Սիպէրիայա սիւրիւլմիւշ տիր. Սիւրկիւնլէրի նագլ իտէն գաբալը արապանըն կէչտիկի էսնատէ էհալի «ճէսարէթլի օլըն, թէքրար կէօրիւշէճէյիզ» տէյիւ պաղըրմըշ. Մարիա տախի «միւսթէրիհ օլուն չապուգ կէօրիւշիւրիւզ» ճէվապը վէրմիշ տիր.

— Օտէսա 26 յունիս — Թօփրօվ իսմինտէ պիր պուլկար տէրտէսթ օլընտը, ուզէրինտէ 2 պօմպա վէ 150 բաթրօն պուլընմըշ. Թօփրօվ կէչէնլէրտէ Սուլթանըն էօմրիւնէ գարշը օլան վուգուաթտա մէտխալտար զանն օլընըյօր.

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Բանսլավիզմ մէպտէսինէ խըտմէթ իթմէկլէրինի պէհանէ իտէրէք Հունգարիա-հիւքիւմէթի Սլօվագլարը թազըիգ իթմէքտէ տիր. պազը կէնճ բաբասլար պու սէպէպտէն սիւրիւլտիւլէր. Պիր չօգ Սլօվագլարըն խանէլէրի եօգլանըլմագտա տըր.

ԱՒՍՏՐԻԱ, ՍԵՐՊԻԱ ՎԷ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Աւստրօ-Հունգարիա զըրաաթ նէզարէթի յունիս 24 թարիխլի պիր սիրքիւլէր իլէ՝ Սըրպիատան հայվանաթ վէ էթ Աւստրիայա իտխալընը մէնն իթտի.

Քէզա Պուլկարիատան վէ Թիւրքիատան Աւստրօ-Հունգարիայա կէօնտէրիլէն հայվանաթ, թավուգ վէ սայիր ճանլը մալլարըն նէրէտէն չըգտըղընը վէ խասթալըգտան արի վէ սէլիմ օլտըգլարընը թաստիգ իտէն պիր չահատէթնամէ մահէլլին Աւստրիա գօնսօլօսընտան չըգարըլմասը, վէ պու չահատէթնամէնին հիչ պիր մէսարիֆի վէ բուլը օլմայաճաղը գարարկիր օլմուշ տըր.

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ ՎԷ ՏԷՎԼԷԹԼԷՐ

Ինկիլթէրա, Ֆրանսա վէ Իթալիա տէվլէթլէրի Հապէշիստանըն հալը հազըրընը, եանի թէմամիյէթինի սագլամագ վէ աչըգ իսկէլէ իթմէք իչիւն պէյինլէրինտէ իթթիֆագ հասըլ իթտիլէր իսէտէ, Գարարնամէի Իթալիա իմզալամագ իսթէմէյօր. Իթալիանըն էօթէտէն պէրու Հապէշիսթան իչիւն պէսլէտիկի արզուլար մալիւմ օլմագլէ, իլէրիտէ օրատան պիր գաչ եաղլը բարչալար գօբարմագ իւմիտինին գաթիէն մահվ օլաճաղընը կէօրիւյօր.

ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ

ՎԱՌՆԱ, 3 Յունիս

ՁԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ		
Վակօն	54–60 լիպ.	եօգ
Արապա	52-62 լիպ.	8 50/10 30
ԱՐՊԱ,		
Վակօն 100 քիլօ		եօգ
Արապա	42–47 լիպ.	5.60/ 6.40
ԵՈՒԼԱՖ արապա	33/36 լպ.	եօգ
»	100 քիլօ	եօգ
ՉԱՎՏԱՐ	արապա	եօգ
ՖԱՍՈՒԼԵԱ	արապա	եօգ
ՌԱՊԻՑԱ	100 քիլօ	— 22/26
Արապա	100 քիլօ	եօգ
ՏԱՐԸ	արապա	եօգ
ՔՕԼՕԶ արապա	55–60 լպ.	եօգ
ՄԻՍԻՐ 57–58 լպ.	արապա	եօգ
»	100 քիլօ	եօգ

Կիւնտէ 2—3 վակօն վէ 25—30 արապա կէլմէքտէ. վակօն մուամէլէսի նաբօլէօն 20 ֆր. արապա մուամէլէսի նաբօլէօն 20. 20

ՊԱԳԳԱԼԻՅԷ

Վառնա բիացասընտա պագգալիյէ մալլէրին պու կիւնքի ֆիյաթը, ալթուն ֆրանք իլէ:

ԳԱՀՎԷ	2.10/ 2.25
ՇԷՔԷՐ նէմչէ	.82
ՇԷՔԷՐ քէսմէ] սանտըգ	42
ՊԻՐԻՆՃ ճէնօվա չուվալը	42.
» Ֆիլիպէ »	35
» Ինկիլիզ »	29. 50
Րիզօն »	49.
ԿԱԶ Սանտըղը	10. 50
ԶԷՅԹԻՆ եաղը քիլօ	85—95
ՔՈՒՐՌՈՒ իւզիւմ	32
Եումուրթա 100 ատէթի	4. 40

ԸՆՏԻՐ ՔԱՑԱԽ

Զուտ խաղողէ պատրաստուած բնական քացախի նորահաստատ մեր մթերանոցը առիթ կընծայէ յարգոյ հասարակութեան որ ասկէ յետոյ զերծ մընայ խարդախեալ այլ եւ այլ ղեղերով պատրաստուած կեղծ քացախներու վընասներէն : Մեր քացախին անարատութիւնը եւ ազդուութիւնը ամեն երաշխիք կընծայէ իր առողջութեան նախանձախնդիր յաճախորդին, որ անգամ մը փորձելով արդէն հաստատած պիտի ըլլայ գերազանցութիւնը :

Դուրսէն մեծաքանակ յանձնարարութիւնք փութով կը գործադրուին ի հարկին նմոյշ ղրկելով :

Հասցէ՝ ԱՐՄԵՆԱԿ ԳԱՍԱՊԵԱՆ
Դ. Թաղ փողոց Գօլճի թիւ 65 ՎԱՌՆԱ

Отговорникъ А. Курбетиянъ

Печатница Д. Тодоровъ и С-ие—Варна